توركيا لة نيوان ثولةسي و تاكتيكدا .... خةسرو ثيربالَ

Turkey between the Policy and Tactic

سەرۆك وەزیرانی تورکیا ڕەجەب تەیب ئۆردۆغان , بە سەفەرێکی فەرمی گەرمەوە دەگاتە ئیسڕائیل , لەلایان حکومەت و سەرجەم لایانە دیبلۆماسیەکانی ئیسڕائیل پێشوازی دەکرێت , پەیوەندیە جۆراوجۆرە -دووقۆڵیەکانی نیوانیان باشتر و ئەکتیڤتر دەبنەوە , کۆبونەوەکانی نێوان هەردوولا بەردەوام دەبێت و هەموشیان لە خزمەت بەرژەوەندیە هاوبەشەکانی نێوان گەلانی تورك و جولەکەدایە , لە گفتووگۆی جیاجیادا , چەندین دانووساندن و گفتووگۆ و کۆبونەوەیان ئەنجام داوە, لە سەرجەم ئەم کۆبونەوانەدا , بەرژەوەندیە ئابووری و ئیستڕاتیجیەکانی هەردوولا بابەتێکی سەرەکیە. .

لەهەمان کاتدا , لە ئەنقەرە , ڕۆژنامەی The New Anatolian , ڕۆژی 2005-5-2 گفتووگۆیەکیان لەگەڵ باڵیۆزی ئیسڕائیل لە تورکیا پینهاز ئەڤیقی – سازکردووە , لەو چاوپێکەوتنەدا , بەشێوەیەکی زۆر ئاشکرا و کراوە , باس لە پەیوەندیە گەرم و گۆڵەکەی نێوان تورکیا و ئیسڕائیل کردووە , تێیداهاتوە کە لە هەموو ئاستێکدا , کۆماری تورکیای ئیسلامی , هەر لە کۆنەوە , چ جۆرە پەیوەندیەکی باش و هەمەلایانەی هەبووە لەگەڵ تەل ئەبیب .

باڵیۆزی ئیسڕائیل , پێی وایە ئیتر ساتە ناخۆش و پڕقەیرانەکان کۆتاییان پێهاتووە ,پەیوەندیەکانی نێوان ئەم دوو وڵاتەدا لەوپەڕی پێشکەوتن و باشیدان , لەبوواری ئابووری و عەسکەری و مووخابەڕاتیدا , زیاتر پێشدەکەون و ئەو سەردانە فەرمییەی سەرۆك وەزیرانی تورکیا , پەیوەندیەکانی نێوانمان بەرەو قۆناغێکی نوێ دەبات -) ★ .

دەربارەی شێوازی ئەو پەیوەندیانەی نێوانیان باڵیۆزی ئیسرایل پینهاس ئەڤیڤی دەڵێت" ئیسرائیل یەکێکە لەو دەوڵەتانەی جیهان کە برادەرایەتیەکی بێ شەرت و شرووتی هەیە لەگەڵ تورکیادا "
. "Our friendship with Turkey is unconditional”

حکومەتی ئیسلامی تورکیا بەرامبەر ئیسرایلدا , سیاسەتێکی هەیە و خاوەن تێروانینێکی دیار و لێوەشاوە و هەمەجۆرە , هیچ جۆرە تاکتیکێك بەکارناهێنێت , هەتا ئەگەر ئەم سیاسەتەی چەندین قوربانی و زەرەری لێبکەوێتەوە , تەواو بەپێچەوانەی پەیوەندیەکانیەتی لەگەڵ وڵاتانی تردا , بەتایبەتی لە پەیوەندیەکانیدا , لەگەڵ حکومەتی کوردستان و عیراق بەگشتی .

سەفەری دووایی ئۆردۆغن , پەردەی لەسەر سەرجەم پەیوەندیە جۆربەجۆرە هەمالایانیەکانی نێوان هەردوو وڵاتدا هەڵدایەوە , ئیتر چیتر نە ناوچەکە وە بەتایبەتی میللەتی کوردستان , ئەو (دەبڵ دیسکۆرس و سیاسەتی دووجەمسەری) تورکیای پێ قبووڵناکرێت .
بەدرێژایی ساڵانێکە , کۆماری ئیسلامی تورکیا کوردەکان و سەرکردە سیاسیەکانی عیراقی بەوە تاوانبار دەکرد کە گوایە ژێراو ژێر پەیوەندی نهێنیان هەیە لەگەڵ دەوڵەتی عیبری – ئیسرائیل - , لەکاتێکدا تورکیا خۆی , نوێترین تانك و فرۆکە و چەك و تەقەمەنی پێشکەوتووی لە لایان ئیسرایلەوە پێدەگەیشت , وە لە دووا سەفەری سەرۆك وەزیرانی تورکیا , باس لە کرینی نوێترین تانك و چەکی ئیسرائیلی کراوە کە دەبووایە بگاتە تورکیا .

حکومەتی کوردستان , هەمیشە سەیری کێشەی رۆژهەڵاتی ناوەراستی کردووە بە چاوێکی فرە رەهەندی مرۆییەوە , هیچ ئاژاندایەکی شاراوەی نەبووە بۆ

گرێدانی پەیوەندیەکانی لەگەڵ ئیسرائیل و کۆمپانیا و ڕێکخراوە جۆر بەجۆرەکانی ئەو وڵاتە , لەگەڵ ئەوەش تورکیا و چەند لایانێکی دووژمن بە کێشەی میللەتی کوردستان هەمیشە هەوڵی ئەوەیان دەدا , بۆ دوونیای عەربی و ئیسلامی بسەلمێنن , کە کوردەکان هەوڵی پەیوەندیکردنیان هەیە لەگەڵ ئیسرائیل , لەم هەوڵانەشدا , کۆماری تورکیا بەڕێگای ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ , دەستێکی باڵای هەبووە لەو هەڵمەتە شوومەدا دژ بە ئەزموونی میللەتی کوردستان.

لەگەڵ ئەوەش فەلسەفەی گشتی و تێروانینی بنچینەیی ئەزموونی میللەتی کورد , هەمیشە جەخت لەسەر پێکەوە ژیانی هەموو میللەتانی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دەکاتەوە , لەنێو ئەو میللەتانەش میللەتی جولەکەیە وە بڕوای بە پێکەوە ژیانی هەموو فەرهەنگەکانە , بەڵام قەت دەستپێشخەر نەبووە لە گرێدانی پەیوەندی لەسەر ماف و هەق و هقووقی میللەتانی تر و ئیش و ئازارەکانی میللەتانی تر فەرامۆش بکات و تەنها سەیری بەرژەوەندیە تایبەتیەکانی میللەتی کورد بکات..

کۆماری تورکیا دەبێت بەکۆتایی هێنانی سەفەرە سەرکەوتووەکەی سەرۆك وەزیرانی خۆی , بە شێوەیەکی گشتی , سەرتاسەر بە سیاسەتە دووجەمسەریە جیاوازەکەی خویدا بچێتەوە و سیاسەتێکی (Policy) هەبێت بەرامبەر پرسی عیراقی نوێ و کێشەی میللەتانی , نەوەکوو پەیڕەو کردنی جۆرەکانی تاکتیك (Tactic), لەبەر ئەوەی هەر پاش ڕاپەڕینەکەی ساڵی 1991 و گۆڕانکاریەکانی ئەو چەندین ساڵانەی دووایی , تورکیای هیچ سیاسەتێکی نەبووە, بەڵکوو هەمیشە چەند بڕیارێکی کاتی وبەرنامەی تەمەن کوورتی پچڕ پچڕی هەبووە دەرهەق بە کێشەی میللەتی کوردستان , وە ڕۆڵێکی زۆر

نێگەتیڤی هەبووە , ئەوەی لەدەست هاتووە کردوویەتی , ئەوەشی نەیکردووە , ئەوە لەبەرئەوەبووە کە پێی نەکراوە ...

لە نەخشە نوێیەکی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا, کۆماری عیراقی فیدراڵ , بە گرینگترین ئەکتەری فەرهەنگی و سیاسیی ناوچەکە دەناسرێت , وڵاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکا , بەچاوێکی پڕبایەخەوە سەیری ئەو وڵاتانە دەکات , وە بە شێوەیەکی تایبەتیش ڕۆڵ و ئەزموونی کوردەکان , حکومەتی کوردستان و سیاسەتمەدارانی کورد و بەشداربوونیان لە بەغدادا , بە گرینگترین فاکتەری گۆڕانکاریە دیموکراسیەکان دەزانێت , لێرەشدا دەبێت تورکیا و ئیسرائیل و سەرجەم وڵاتانی تریش ئەو مەسەلەیە لەبەرچاو بگرن و وەکوو فاکتەرێکی گرینگ سەیری بکەن ..

خەسرۆ پیربال
Pirbal@hotmail.com

⋆ **ڕۆژنامەی ئەناتۆلیای نوێ ی ڕۆژی** 2-5-2005
The New Anatolian